

M. C. ESCHER, *I sei Giorni della Creazione* (De zes Scheppingsdagen). Zes houtsneden in portefeuille.

In dit werk is niet bepaald gestreefd naar religieuze tendenzen, wél naar het uitbeelden van een scheppingsdrang die het volmaakte en schoone zoekt te bereiken, waartoe het eerste hoofdstuk uit den Bijbel de motieven aangaf.

Dat impulsieve ligt vooral in de houtsnede welke de scheiding der wateren voorstelt. Deze is dan ook geworden tot een „scheppingsdaad” waarin heel mooi is vastgelegd het altijd min of meer sinistere van een geweldig gebeuren, van iets dat aangrijpt door de overweldigende schoonheid van het grootsche. De suggestieve werking van dit beeld is zeer groot en het is dan ook verreweg het beste uit de serie.

Kwalitatief vrijwel evenwaardig daaraan is dat met het eerste menschenpaar, waarin met veel gevoel de heerlijkheid van het gansche scheppingswerk tot uiting is gebracht, de nog onbezoedelde reinheid van het pas-geborene, de kinderlijke levensblijheid welke nog niet door zielestrijd is beroerd. Hiër niet de alles overheerschende strijd tusschen de elementen doch de innerlijke rust na den voltooïden arbeid, waarvan alles is goed en schoon. De groote palm in het midden van het beeld verschijnt als een fijn-uitgesponnen zwart-wit probleem en in evenwichtige mate groepeeren zich aan weerszijden daarvan de figuren.

Deze beide houtsneden behooren tot de sterkste uitingen van dezen kunstenaar, die daarin zijn volle kracht heeft weten te ontplooien.

In een voorstelling, waar de religieuze idee noodwendig op den voorgrond moet treden, „de Geest Gods die over de wateren zweeft” heeft hij zich niet zóó kunnen uitspreken als wel zijn bedoeling is geweest. Hoewel als compositie groot gehouden, lijdt dit beeld aan verstarring, is het niet geworden een levende verschijning, welke de emotie moet geven van het verhevene. In tegenstelling met de andere doet het wat dogmatisch aan.

Daarentegen is in „De schepping van zon, maan en sterren” wel naar natuurexpressie gestreefd. Jammer is het echter dat hier de te plotselinge overgang van het uitgestraalde zonlicht naar den donkeren achtergrond wat storend werkt. Het ongeveer in maan-toestand gedachte aardoppervlak drukt wel heel goed het kille van verlatenheid uit.

Niettegenstaande deze opmerkingen passen deze vier houtsneden in het kader der opgave. De beide andere „boomen en planten” en „vogels en visschen” doen dit zoozeer niet. Ze zijn niet als fasen in de wording van een groot geheel, maar meer op zich zelf staande composities. Als houtsneden zijn het goede werkstukken; van een „scheppingsdaad” vertellen ze evenwel niet. In eerstgenoemde doen